

Boele - nieuws

MAANDBLAD VOOR HET PERSONEEL

N.V. BOELE'S SCHEEPSWERVEN EN MACHINEFABRIEK - BOLNES

De Ondernemingsraad

Zoals U reeds zult weten, wordt binnenkort een ondernemingsraad voor ons bedrijf gekozen.

Ingevolge het voor deze toekomstige raad geldend reglement zijn intussen de lijsten van alle kiesgerechtigde en verkiesbare werknemers gepubliceerd. Wij vermelden hier nog dat kiesgerechtigd zijn, die werknemers, die op 1 januari 1957 de leeftijd van 21 jaar hebben bereikt en op genoemde datum tenminste 1 jaar onafgebroken in de onderneming werkzaam zijn.

Verkiesbaar tot lid in de Ondernemingsraad zijn de werknemers die op de dag van de verkiezing de leeftijd van 23 jaar hebben bereikt en die gedurende tenminste 3 jaar onafgebroken in de onderneming werkzaam zijn.

Bij de toepassing wordt een onderbreking van de werkzaamheden wegens militaire dienst buiten beschouwing gelaten.

Alle werknemers zijn in één van de volgende groepen ondergebracht:

1. tekenkamer, 2. administratie, 3. bedrijfskantoor, 4. bazen, 5. houtbewerkers en schilders, 6. bankwerkers, 7. draaiers, 8. koperslagers-ketelmakers, 9. ijzer-

werkers, 10. lassers-branders, 11. klinkers-kokers-hakkers-boorders, 12. magazijn- en onderhoudspersoneel, 13. transportarbeiders, kraandrijvers en hellingbedienden en chauffeurs.

Voor de verschillende groepen nu zijn door de A.N.M.B., de Chr. Metaalbedrijfsbond, de Nederl. Kath. Metaalbewerkerbond St. Eloy en de Ned. Bond van middelbare en hogere technici dubbeltallen van kandidaten gesteld.

Dubbeltallen daarom, dat wanneer de gekozenen door bijzondere omstandigheden uitvalt, de tweede gekozenen, diegene die bij de verkiezing dus van het dubbeltal de minste stemmen behaalde, in de plaats van de eerstgekozenen kan treden.

Naast de kandidaatstelling door de desbetreffende bonden kunnen niet-georganiseerde werknemers eveneens kandidaten stellen, indien in een bepaalde groep minstens 1/3 deel niet georganiseerd is.

Voor alle groepen behalve groep 5 (houtbewerkers en schilders) is dit mogelijk.

Echter meerdere niet-georganiseerde werknemers uit de desbetreffende groep moeten hun instemming daarmee laten blijken en wel door hun handtekening op de kandidatenlijst te stellen.

Het vereiste aantal handtekeningen voor kandidatenlijsten door ongeorganiseerden bedraagt voor groep:

Kandidaat gesteld door:	A.N.M.B.	Chr. Metaal bedr. bond	St. Eloy	N.B.T.
Groep 1. Tekenkamer	1. J. H. v. d. Kaay 2. W. Visser	—	—	1. H. de Jong 2. J. J. Keukenbring
Groep 2. Administratie	—	1. H. Rolloos 2. A. Hofland	—	—
Groep 3. Bedr. kantoor	1. P. de Wijer 2. J. Smit	1. S. v. Prooyen 2. J. de Kok	—	—
Groep 4. bazen	1. A. Mudde 2. J. M. G. Nieuwstad	1. A. A. Schop 2. W. IJsselstein	—	—
Groep 5. houtbew. en schilders	1. J. Bosman 2. L. Slikkerveer	1. W. L. Bendeler 2. A. Kruidenier	—	—
Groep 6. bankwerkers	1e } 1. D. Flach 2. A. Bode	1. M. P. Borsje 2. C. Schop	—	—
	2e } 1. D. Kooyman 2. W. S. Filippo	1. A. Dekker 2. J. G. Westdijk	—	—
Groep 7. draaiers	1. J. Akker 2. A. v. d. Stel	1. G. Legerstee 2. C. v. Es	—	—
Groep 8. koperslagers ketelmakers	1. P. Tuk 2. H. Kooiman	1. M. Heinen 2. P. Konings	—	—
Groep 9. ijzerwerkers	1e } 1. B. Hagoort 2. A. v. d. Hoek	1. A. Schop 2. J. de Haan	1. J. v. d. Ven 2. J. Heymen	—
	2e } 1. P. Kooyman 2. M. Hollander	1. M. Schop 2. A. Euwijk	—	—
Groep 10. lassers-branders	1. E. Goedebuure 2. J. Hegeman	1. H. Dokter 2. C. A. Vuik	1. A. v. Osch 2. S. Broersen	—
Groep 11. Klinkers, kokers, hakkers, boorders	1. A. C. Dekker 2. N. Ravesteyn	1. C. A. Ouwens 2. B. v. Driel	1. H. v. d. Berg 2. G. Brands	—
Groep 12. magaz. en onderhoudspersoneel	1. A. J. Peduzzi 2. W. Gerritse	1. A. v. Rietschoten 2. A. Schop	—	—
Groep 13. transport, kraandr. hellingbed. chauff.	1. T. W. de Ruyter 2. J. Muntz	1. L. C. Zwaal 2. P. N. v. Stenis	—	—

- I 9 handtekeningen
- II 11 handtekeningen
- III 8 handtekeningen
- IV 9 handtekeningen
- VI 18 handtekeningen
- VII 7 handtekeningen
- VIII 7 handtekeningen
- IX 30 handtekeningen
- X 22 handtekeningen
- XI 14 handtekeningen
- XII 8 handtekeningen
- XIII 12 handtekeningen

Tot 2 weken na de publicatie kunnen zodanige kandidatenlijsten bij de Directie worden ingediend. Er wordt naar gestreefd dat de verkiezing zal plaatsvinden op woensdag 27 februari a.s.

Onze nieuwe kantine

Sinds wij de laatste keer iets schreven over de bouw van onze kantine, is er veel gebeurd. Toen konden we niet meer laten zien dan een fundering met een hekwerk en het naamkaartje van de aannemer. Daarvan is alleen het naamkaartje nog overgebleven. Voor de rest is er een gebouw verrezen, dat toch minstens indrukwekkend genoemd kan worden voor Bolnes. En zoals met alles het geval is, zullen er velen zijn die het uiterlijk mooi vinden, maar ook die het lelijk vinden. Over smaak valt nu eenmaal niet te twisten. We mogen echter niet vergeten, dat de vraag niet alleen is of we het vandaag en volgende week nog mooi vinden, maar ook of het over 10, 20, 30 jaar nog aan de esthetische eisen voldoet. En daar is maar één antwoord op: „De tijd zal het leren”.

Inwendig

Over het inwendige van het gebouw kunnen we het echter wel eens zijn, dat hier een grote mate van doelmatigheid is bereikt. Dat is mede te danken aan enige wijzigingen, die tijdens de bouw werden aangebracht. Ter oriëntatie vindt U hierbij nog eens een plattegrond afgedrukt met de huidige indeling. Als U deze vergelijkt met de indeling die we in het begin van het jaar publiceerden, dan ziet U hierin de volgende wijzigingen:

Bromfietsenstalling

De bromfietsenstalling werd vergroot met een ruimte

achter het trappenhuis (ca. 75 m²). De in- en uitgang zijn nu verwisseld, dus vergis U niet. Motoren worden geplaatst onder een afdak in de fietsenstalling.

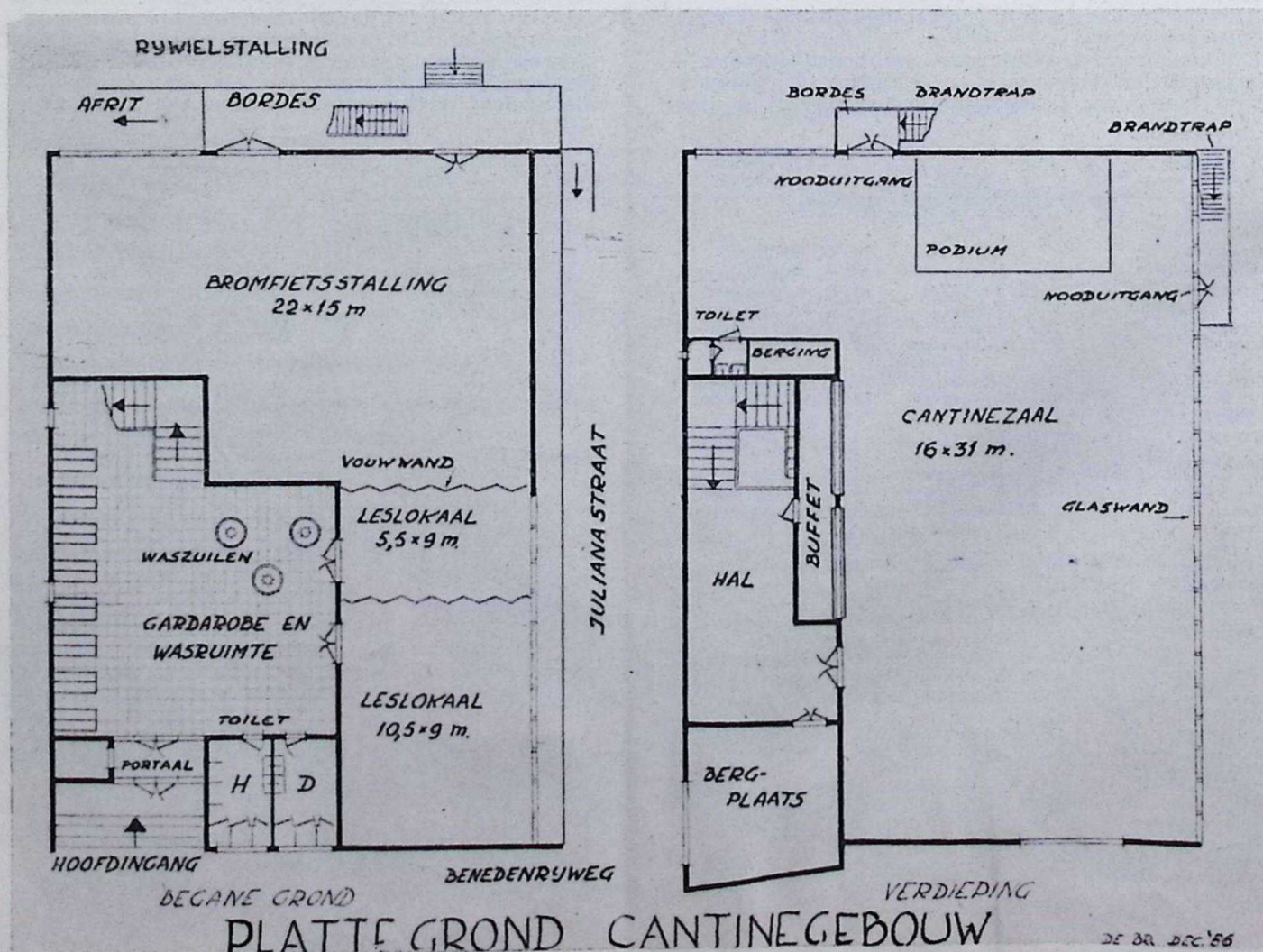
Leslokalen

De 2 leslokalen van 8 × 9 m elk, zijn veranderd in een groot lokaal van 9 × 10,5 m en een klein lokaal van 9 × 5,5 m, die eveneens door een wegneembaar vouwshot kunnen worden samengevoegd tot een zaaltje van 9 × 16 m. Voor elke bijeenkomst van onze personeelsleden hebben we dus een zaaltje van een passende afmeting beschikbaar.

Kantinezaal

Op de bovenverdieping zijn ook enkele verbeteringen aangebracht. Hier werd de ruimte achter het trappenhuis toegevoegd aan de kantinezaal. Vooral bij uitvoeringen is dat zeer prettig omdat dan hier een kleedruimte voor de artiesten kan worden ingericht. Een toilet en wasgelegenheid zijn aangebracht, zodat de spelers hiervoor niet door de zaal naar beneden behoeven. Dit toilet zal echter worden afgesloten als de zaal als kantine wordt gebruikt. Tenslotte zou dat enkele toilet voor een paar honderd kantinebezoekers ontoereikend zijn. Dus voor dergelijke „noodgevallen” dient U de toiletten beneden te benutten.

Ook met andere noodgevallen is rekening gehouden.

Het elektrisch bedrijf

Op 1 oktober 1956 betrokken wij onze nieuw opgetrokken elektricienswerkplaats, tussen „villa” en timmerloods. Geen bloemen en geen speeches, maar wel glundere gezichten van alle elektriciens.

't Is dan ook geen kleinigheid als je je ruim 6 jaar hebt moeten behelpen met een behuizing die in vele opzichten onvoldoende was.

Het was maandag 16 januari 1950 toen ons bedrijf werd opgeschrikt door een hevige explosie, die de elektricienswerkplaats in het magazijn in minder dan een seconde tijd veranderde in een ruïne. De brand die er bij ontstond voltooide de ramp. Lang treuren was er niet bij, want het elektrisch bedrijf is als het ware het hart van ons bedrijf, dat moet blijven kloppen. En het bleef kloppen, dank zij de uiterste inspanning.

Bij magazijnmeester Kooiman in het Centraal Magazijn werd ruimte gevonden, of liever ruimte gevorderd, want eigenlijk kon het niet. Maar nood breekt wet. De illusie om op de ruïnes weer een nieuwe werkplaats te bouwen werd ons echter ontnomen, want de Directie vond het beter dat deze plaats voor iets anders werd benut.

Toen viel het oog op een opslagschuur achter op de werf, waarin De Snoo zijn transportspullen bewaarde. Er werden tegels ingelegd, werkbanken geplaatst, ruitjes ingezet en ze moest zo voor werkplaats doorgaan. Nu ja het was toch maar voor één jaar. Maar het werd een jaar van 2400 dagen.

Maar op 1 oktober 1956 was dat jaar dan toch ten einde en konden we onze nieuwe werkplaats gaan bewonen.

We hebben er wel lang op gewacht, maar het was de moeite waard. Een royale ruimte, in lichte kleur geschilderd, met een glazen tussenwand, die de werkplaats scheidt van het magazijn. In de werkplaats een voldoende aantal goede werkbanken, met daarboven een prima verlichting (hoe kan het ook anders), en een praktisch ingericht hoekje voor onze elektriciens-ijszwerker, waar hij naar hartelust kan lassen en branden.

Op de foto ziet U op de achtergrond een grote kast met allerlei meters en klokken. Daarop kun je niet zien of het al bijna schaftijd is, maar de ingewijde vakman kan er wel op zien hoe „laat” of het is met

een motor, dynamo, lasmachine, of welke andere elektrische patiënt die is binnengebracht. Het grote apparaat dat er naast staat is een BLT3 lasunit, die bedrijfsvaardig gemaakt wordt voor onze lassers.

Aan de andere kant van het schot is dan het magazijn ingericht, waarin allerlei reservedelen (en dat zijn er heel veel) in voorraad worden gehouden en zorgvuldig beheerd worden door de magazijnbeheerder. Alles ordelijk opgeborgen op magazijnrekken en in laden. Maar ook elektrische gereedschappen zijn hier opgeslagen, die door onze magazijnman worden uitgeleend en gerepareerd.

Ook de gereedschappen voor lassers en branders, kabels, elektroden, enz. liggen hier overzichtelijk opgeslagen voor de „liefhebbers”.

En dan heeft U nog niet eens alles gezien, want achter het magazijn ligt nog een flinke bergplaats voor doklampen en andere spullen, die niet dagelijks worden gebruikt. Ja, er komt wel het een en ander kijken om een bedrijf als het onze „draaiende” te houden. Op de grens van magazijn en werkplaats ligt dan het kantoortje, waar alle telefonische noodkreten binnenkomen van doorgeslagen zekeringen, niet brandende lampen, stilstaande machines, ijskoude kacheltjes, vonkende boortollen, enz. enz. Daar kan de baas zijn administratie bijhouden, zijn schakelschema's uitknobelen, en dat allemaal bij daglicht. Wat een weelde als je 6 jaar lang de hele dag met kunstlicht hebt moeten zitten.

Dit was dan eens een kijkje in onze nieuwe werkplaats. De volgende keer gaan wij het E.B. eens wat nader bespreken over het werk, de installaties, enz.

Bs. DEN HOED

vervolg van pag. 2

Het aantal nooduitgangen is nl. uitgebreid tot 2. Eén uitgang via een trap langs de achterzijde van het gebouw en één aan de zijde van de Julianastraat. We hopen ze nooit nodig te hebben, maar in geval van nood zijn ze er dan toch.

Podium

Wat ook velen zal interesseren is, dat een vast toneel in de zaal zal worden aangebracht. Uiteraard van bescheiden afmetingen, want in de eerste plaats is alle ruimte nodig voor gebruik als kantine. Het zal dan echter wel noodzakelijk zijn dat een aantal kantine tafeltjes op dit podium geplaatst worden.

Dit is dus maar voor een beperkt aantal liefhebbers. Alleen zij die geen last van hoogtevrees hebben en bestand zijn tegen de ijlere lucht, kunnen dus hun middagboterham in nog hogere sferen nuttigen. Een groot raam in de voorgevel biedt aan een aantal schaftenden de gelegenheid om ook in de middag-pauze een oogje op het bedrijf te houden.

Buffet

Het buffet, dat in een kantine altijd een belangrijke taak heeft, wordt nu op de meest gunstige plaats

ingericht. Langs een toonbank van ca. 10 meter lengte kunnen de klanten nu hun dranken of spijzen in ontvangst nemen.

Een grote bergruimte boven de ingang gelegen zal ongetwijfeld te pas komen voor opslag van overtollig meubilair, kantine tafels bij uitvoeringen, enz. enz.

Dit was dan in vogelvlucht een kijkje in onze nieuwe kantine, waaraan nu nog hard gewerkt wordt. Maar het einde komt nu in zicht. Toch zullen er nog wel 1 à 2 maanden voorbijgaan voordat het interieur geheel volgens de plannen zal zijn voltooid, want daar wordt veel zorg aan besteed.

Ons aller zorg zal het straks zijn om dit mooie bouwwerk schoon, onbeschadigd in stand te houden. Als we bedenken hoe er altijd nog enkelen zijn die gereedschappen, inventaris en andere eigendommen van ons bedrijf beschadigen, misbruiken en op zinloze wijze vernielen, dan begrijpt U allen dat dit ons met zorg vervult. Dit kunnen wij alleen gezamenlijk voorkomen. Maar vóór de kantine geopend wordt, maken wij daar nog wel eens een praatje over.

De Br.

Wanneer krijg ik een ongeval?

Wanneer krijg ik een ongeval? Wanneer krijgt Jan een ongeval? Jan, of zijn vriend, of het zusje van die vriend? Op het werk, op straat, of thuis? Wel, voor al die gevallen gelden dezelfde eenvoudige regels.

Hier komen ze. Een ongeval kan vele oorzaken hebben, maar al die oorzaken zijn in te delen in twee groepen. 20% valt in de eerste groep, de technische oorzaken. Zoals bijv. het springen van een band, waardoor je de macht over het stuur verliest.

Maar wie heeft die fles kapot laten vallen en de scherven rustig op de weg laten liggen? En wie kwamen daar allemaal voorbij zonder dat glas opzij te schoppen? En wie reed daar zonder op te letten door die scherven heen?

Ziedaar de tweede groep, de menselijke oorzaken, 80% volgens de deskundigen.

Ja, dat is wel duidelijk. Telkens als we een fout maken, op het werk, op straat, of thuis, scheppen we een kans, een oorzaak voor een ongeval. En waardoor maken we die fouten? Daar zijn drie redenen voor, en het loont de moeite om die te kennen. Want als we die drie foutenbronnen in ons zelf dempen, nemen we 80% van de kansen op een ongeval weg.

Goed, daar gaan we: Eerste bron:

Je moet een karweitje opknappen, bijvoorbeeld die band repareren, maar je WEET NIET hoe je dat goed en veilig moet doen. Ja, dan heb je de kans om je handen open te halen, of om door ondeugdelijke reparatie nog eens zo'n smak te maken. Dat geldt natuurlijk voor elk karwei dat we moeten verrichten.

Als je NIET WEET hoe het moet, maak je vroeg of laat brokken. Nou ja, wat doe je, als je ergens staat en de weg niet weet? Dan kun je twee dingen doen:

Je kunt op een wegwijzer of op een kaart kijken en zelf LEZEN hoe je moet gaan. En als er nu geen wegwijzer en geen kaart is? Ga je dan op de grond zitten tot er iemand je op de schouder tikt en zegt: „Meneer mag ik U de weg wijzen?”. Nee, natuurlijk niet.

Of loop je domweg recht door? Nee, ook niet. Dan VRAAG je naar de juiste weg, en liefst aan iemand die het werkelijk kan weten. Juist, dat kunnen we dus in een bedrijf ook doen. Als we niet WETEN hoe we iets goed en veilig moeten doen, dan LEZEN we de instructies na, en als die ons niet helpen dan VRAGEN we het aan de juiste man. Ook als we de aanwijzingen wel gehad hebben maar vergeten zijn.

We wachten niet tot we op de schouder worden getikt, en we gaan ook niet domweg door, want we willen geen fout en geen ongeval maken.

Goed, dat was de eerste foutenbron. Maar nu de tweede. Want al WETEN we hoe het moet, daarom zijn we er nog niet altijd toe in staat!

We zijn niet sterk genoeg, of niet slim genoeg om het karwei goed en veilig te volbrengen. Wat nu?

Ook hier zijn twee oplossingen mogelijk. Ten eerste kunnen we onze lichamelijke en geestelijke capaciteiten opvoeren, door.....

Ons te oefenen, te trainen. Soms kan dat een zelfoefening, een zelf-training zijn, maar soms ook moeten we daarvoor deelnemen aan opleidingen. Ook hier weer: niet wachten tot we daarvoor toevallig worden uitgenodigd, maar zelf actief zijn — we worden er alleen maar beter van! Intussen is er nog een andere weg, als een karwei voor ons te zwaar of te moeilijk is:

Dan doen we het niet alleen, maar we vragen assistentie. Met een helper of met mechanische hulpmiddelen kunnen we een zwaar karwei klaren zonder onnodige risico's.

Van de drie foutenbronnen waarmee wij als mens nu eenmaal behept zijn, hebben we er nu twee besproken.

Neem nu eens aan, dat je WEET hoe je je werk goed en veilig moet doen, en dat je er ook toe in staat bent, dus dat je het ook KUNT. Dan blijft er nog een grote MAAR over:

Eén grote foutenbron: Ik maak me er niet dik over, man hou toch op met die flauwe kul, ik maak toch geen brokken! Veiligheid? Daar moet de baas maar voor zorgen.

Tja, dat WILLEN kan een ander niet voor ons opknappen.

Dat NIET WILLEN is een minder veilige, maar ook een minder menswaardige houding, omdat helaas ook anderen daarvan het slachtoffer kunnen worden.

Ordemaatregelen zijn dus gericht tegen zulke mensen, in het belang van de anderen, die zeggen: JA, IK WIL.

Laten we nog even samenvatten wat we nu hebben beredeneerd.

80% van de oorzaken tot ongevallen liggen bij de mens: bij mij, bij U en bij anderen;

80% van alle ongelukken zijn dus door ons zelf te beïnvloeden, en wel op drie manieren:

Ten eerste:

WEET hoe je je werk goed en veilig moet doen, door te vragen en te lezen.

Ten tweede:

Zorg dat je IN STAAT BENT je werk goed — en dus veilig — te kunnen doen door lichaam en geest te trainen, of door zo nodig de hulp van anderen in te roepen.....

Ten derde:

Breng zelf de WIL op om onnodige risico's te vermijden. Breng de wil op..... Dat is het moeilijkste, maar ook het belangrijkste. Want met GOEDE WIL zijn 80% der ongevallen te voorkomen, en dat is toch heus wel de moeite waard.

Ir. E. SPAAN

Overgenomen uit „De Veiligheid”, no. 12, dec. 1956. Uitgave van de Stichting „Het Veiligheidsinstituut te Amsterdam.

Inzameling voor de Hongaarse vluchtelingen

De opbrengst van de in ons bedrijf gehouden 1 uurloon-actie was f 1564,63. Door de Directie werd eenzelfde bedrag bijgevoegd. Totaal werd dus een bedrag van f 3129,26 overgeschreven op giro 777 en 999, op elk nummer de helft van het totaalbedrag.

Vakantie 1957

Aaneengesloten vakantie: vanaf zaterdag 27 juli t/m dinsdag 6 aug.	9	dagen
Vastgestelde snipperdagen:		
reisdag (datum nader vast te st.)	1	dag
vrijdag 27 decemer	1	dag
zaterdag 28 december	½	dag
vrije snipperdagen	3½	dag
	15	dagen

Bedrijfsgeneeskundige notities

Er wordt — en werd — mij herhaaldelijk de vraag gesteld: Dokter, ik wil dit of dat bestralen, wat voor apparaat moet ik daarvoor kopen?

Ik wil deze keer eens ingaan op dat stralenprobleem. Welke soorten stralen zijn er, en waar zijn ze goed voor?

De sterkste stralen die wij kennen zijn die, welke door radium worden geleverd. Deze worden, zoals bekend is, alleen in enkele ziekenhuizen toegepast, omdat er uitgebreide voorzorgsmaatregelen moeten worden genomen voor de bewaring en de toediening. Het is nl. zo, dat men maar niet een knopje om kan draaien om de straling te laten beginnen — neen, het radium straalt altijd en onverschillig wat er in de buurt is. De toedieningsperiode van deze stralen is dan ook nauwkeurig bepaald; en ze worden eigenlijk alleen toegepast om kwaadaardig gezwelweefsel te vernietigen. En na gebruik worden de radiumhouders weer haastig weggeborgen in een veilige, door lood afgeschermd bergplaats. In de tegenwoordige tijd worden de radiumstralen voor een zeer groot deel vervangen door stoffen, die min of meer kunstmatig ertoe gebracht zijn stralen uit te zenden, door ze te onderwerpen aan de inwerking van radioactieve stoffen, zoals uranium enz. Dit gebeurt in een cyclotron, waarvan er een in Amsterdam staat. Hierdoor kan men stoffen maken, die een precies bekende tijd stralen uitzenden, en daarna onschadelijk zijn. Men spreekt hierbij van halveringstijd.

Hiernaast gebruikt men zeer veel de stralen, welke door een röntgenbuis worden uitgezonden, de röntgenstralen. Hier bestaat het voordeel, dat als men het röntgentoestel uitschakelt, er geen stralen meer worden opgewekt. Ook deze stralen zijn in verschillende sterkten op te wekken, en in tijd te doseren. Het zijn zeer krachtige stralen, die, mits met verstand en voorzichtigheid toegepast, van onmetelijk nut zijn. Voor het groeiende organisme en voor jonge cellen zijn ze reeds in vrij kleine dosis schadelijk, en daarom worden ze slechts zelden bij kinderen toegepast. Er zijn geleerden, die voor jonge kinderen al bezwaar maken tegen veelvuldig doorlichten; reden, waarom er door mij een leeftijdsgrens wordt aangehouden voor de bedrijfsdoorlichting.

Bovendien zijn er dan nog andere stralen, zoals die welke worden uitgezonden door het zonlicht, en die worden nagebootst in de verschillende soorten bestralingslampen. Afhankelijk van de golflengte van de stralen spreekt men van infrarode en ultraviolette stralen. Bij nog grotere golflengte komen we aan de ultrasonore stralen. Dit zijn alle stralen welke in de Bedrijfsgeneeskundige Dienst worden gebruikt. Ze worden toegepast bij de vormen van wintermoetheid en bij beginnende reumatische klachten. Wanneer, zoals in de afgelopen zomer, de zon haar taak maar zeer onvoldoende vervuld heeft, bemerken wij dit in de erop volgende winterperiode. Er is meer neiging

De Algemene Ouderdomswet

Zoals U bekend zal zijn is met ingang van 1 januari 1957 de Algemene Ouderdomswet in werking getreden.

Om de uitkeringen, welke ingevolge deze wet zullen plaatsvinden, te financieren moet uiteraard premie betaald worden en wel 6,75 % van het bruto loon of 6,6 % van het belastbaar loon. Het belastbaar loon is hetzelfde bedrag waarover de loonbelasting wordt ingehouden.

Deze premieheffing wordt voor de werknemer gedeeltelijk gecompenseerd doordat met ingang van 1 januari 1957 een uurloonverhoging is toegestaan en ook toegekend van 5.6 % afgerond op hele centen.

De uurlonen zijn als volgt verhoogd:

31 tot en met 44 cent, verhoogd met 2 cent,
45 " " " 62 " " " 3 cent,
63 " " " 80 " " " 4 cent,
81 " " " 98 " " " 5 cent,
99 " " " 116 " " " 6 cent,
117 " " " 130 " " " 7 cent.

1 % van het belastbaar loonbedrag blijft dus voor rekening van de werknemer.

De ingehouden premie wordt verantwoord in de kolom „Premie Sociale Verzekeringswetten” van het loonstrookje.

De in te houden premiën onder dit hoofd bedragen in totaal 12 % van het loon en zijn als volgt te specificeren:

voor Ziektewetpremie	2.5%
voor Wachtgeld- en werkloosheidsverzekering	0.5%
voor Ziekenfonds	2.1%
voor Algemene Ouderdomswet	6.6%
voor Sociaal Fonds	0.3%

Totaal 12.--%

Van deze gelegenheid maken wij gebruik U tevens bekend te maken, dat de premie van het Bedrijfspensioenfonds voor de Metaalnijverheid is verhoogd, ingaande 1 januari 1957, en wel van f 1,70 tot f 1,80 per week.

Ingaande 1 oktober 1956, dus voor het vierde kwartaal is de kinderbijslag verhoogd met 10%, zodat per dag de bedragen zijn als volgt:

f 0,56 voor het eerste kind,
f 0,63 voor het tweede en derde kind,
f 0,88 voor het vierde en vijfde kind,
f 0,99 per kind voor het zesde en volgende kinderen.

tot verkoudheden en griep, en in sommige gevallen ook tot klachten, van lusteloosheid en spoedige vermoeidheid. In vele gevallen is hier door een hoogtezoonkuur wel het een en ander aan te verbeteren. En zo komen wij terug op het begin van dit verhaal. In het algemeen is het zo, dat voor de mensen van het bedrijf het vrij eenvoudig is, een hoogtezoonkuur te ondergaan. Men is met enkele minuten per dag geholpen, daar wij een zeer sterke lampencombinatie hebben opgesteld. Enkelen van U hebben dit al eens ondervonden. Gelukkig dat bij deze stralen een overdosering alleen maar ongemak oplevert, maar geen schade.

Voor een huisgezin met kinderen is het wat moeilijker, ook al is er in samenwerking met de huisdokter en op diens advies wel iets te versieren. Overigens mag ik geen reclame maken, en kan mij dus niet duidelijk uitdrukken. Ik heb voornamelijk de misverstanden over de „stralen” een beetje willen rechtzetten.

M.

1931 - 25 jaar „Boele's Mannenkoor” - 1956

Een jubileum en zeker een 25-jarig, behoort gevierd te worden. Dat doen wij dan ook, op 2 maart a.s. in de nieuwe kantine met, behalve ons eigen koor, de volgende medewerkers:

het Dameskoor „Advendo”,
het Dameskoor „Rotterdam-Zuid”,
het Kinderkoor „Bolnes” (met een operette).

Al deze koren staan onder leiding van onze dirigent, de heer F. de Vries, verder de Muziekvereniging „Excelsior” te Bolnes en de Toneelvereniging „De Kreek”.

Een klinkend programma is verzekerd; het is op zaterdagavond, dus we verwachten een volle zaal. Kaarten zijn verkrijgbaar bij onze secretaris M. de Ruiter, of via een der bestuursleden. Haast U want weinig plaatsen zijn er op dit moment nog voorradig. Tja, een jubileum, 25 jaar zingen, daar is natuurlijk wel het een en ander bij gebeurd.

We begonnen met 8 man o.l.v. de heer Lagerwaard in het schaftlokaal van de N.V. Gebrs. Pot en binnen 2 maanden zongen we al met 24 leden. Na 6 weken voelden wij ons sterk genoeg voor een concours, te Hekelingen, en de tweede prijs haalden we er gemakkelijk weg. Eigenlijk had het de eerste prijs moeten zijn, maar dat vond de jury te gek.

Na 5 jaar gingen wij in de hoogste afdeling zingen, toen hadden wij als dirigent de heer Kruythof, die veel voor ons koor heeft gedaan.

In de oorlog bloeide het koor tegen de verdrukking (cultuurkamer en zo) in. Zelfs revueavonden werden gegeven, die door ons zelf helemaal uitgewerkt werden. 2000 mensen in totaal trokken we bij deze avonden. Een reuze succes.

Een leuke herinnering is ook het solistenconcours, elk lid zong solo, de prijzen waren zakken kolen, hout, aardappelen, bossen wortelen, en de troostprijzen waren 3 gedraaide Belgische „fleur de matras” per man. Aan het hoesten kon je de volgende dag horen, wie een troostprijs had gekregen.

Trouwens, zingen voor een bos wortelen, is ook wat, als je er aan terugdenkt. Maar de stemming in het koor was prima, al werden veel leden verloren die naar Duitsland moesten en daar blijikbaar het zingen hadden verleerd; we hebben er althans geen één als lid van teruggekregen.

Na de oorlog begonnen wij zo goed als opnieuw met 50 leden, nu onder leiding van onze huidige, zeer gewaardeerde dirigent de heer F. de Vries. Nu is het de eerste afdeling en hierin zitten wij goed.

Als lid van de Federatie van Bedrijfsverenigingen wordt elk jaar deelgenomen aan een reünie, waarvoor dan een bedrijf als gastheer optreedt. In september 1956 was zo de „Etna” te Breda de gastheer.

PERSONEELSVENIGING

Het ligt in de bedoeling van het Bestuur van de Personeelsvereniging op 19 en 20 februari a.s. contactavonden te houden, welke zullen plaats vinden in de nieuwe kantine.

Nadere mededelingen volgen nog.

Niettegenstaande wij er de kleinste vereniging waren, werd toch een zeer goed figuur geslagen.

Dat „kleinste vereniging” doet eigenlijk wel een beetje zeer bij het neerschrijven, 24 leden telt ons koor nu. Toch, dit kan onze liefde voor de zang en de vereniging niet bekoelen.

Wij geloven dat de zangbeoefening er diep bij ons Hollanders in zit en zeker zullen wij weer eens op onze oude sterkte komen.

Daarvoor is de propaganda nodig, niet alleen in dit blad, maar ook van de leden bij hun collega's op de werf of in de fabriek. Zodra er in uw omgeving er één zijn stem boven de klinkrevolver uit tracht te krijgen, pik 'm in de kuif, hij is voor ons.

In ruime mate ontvingen wij steeds steun van de Directie en van vele anderen. Onze oprechte dank hiervoor.

Gedenken wij hier ook de leden, die ons ontvielen, speciaal G. Meuzelaar en H. Slobbe.

Voor zover wij U niet op de uitvoeringsavond zien, lezers, rekent er op, Boele's Mannenkoor gaat met frisse moed de volgende 25 jaar in.

M.S. „Farrapo”

Velen van onze lezers zullen zich wel herinneren, dat in 1937 op ons bedrijf het Braziliaanse motorschip „Inconfidente” is gebouwd, terwijl tegelijkertijd op enige andere werven nog 4 zusterschepen in aanbouw waren.

Van 1949—1952 zijn 4 van deze schepen bij ons onder handen geweest, het waren weer de Inconfidente, dan de Carioca, de Bandeirante en de Farrapo.

De hoofd- en hulpmotoren zijn toen gedemonteerd, gerevideerd bij Stork en later weer geplaatst. Het hoofddek werd voor 75 % vernieuwd. Verder normaal groot survey. De Farrapo nu, heeft ongeveer 3 jaar geleden tijdens stormweer met de harde rotsen kennisgemaakt met als resultaat dat het ± 35 meter voorschip aan de zee heeft moeten prijsgeven. Aan ons bedrijf is nu opgedragen dit schip weer in zijn oorspronkelijke staat op te bouwen, waarmede dan ook prompt is begonnen met de werkzaamheden op de tekenkamer, waar moest worden uitgezocht hoe en waar dit voorschip gebouwd zou kunnen worden; kan zo'n gedeelte te water worden gelaten zonder risico's van omslaan, hoe „ligt” zo'n voorschip, we bedoelen dan: welke diepgang krijgt zo'n enkel voorschip enz. Het ligt in de bedoeling het oude of bestaande achterschip en het nieuwe voorschip op de dwars-helling te trekken en deze twee delen met elkaar te verbinden! Nog opgemerkt dient te worden dat dit schip oorspronkelijk een geheel geklonken constructie heeft, terwijl het nieuw te bouwen voorschip bijna geheel wordt gelast. Alleen de spanten en de lander van de huidbeplating worden geklonken.

Daar van dit schip alle gegevens in ons bezit zijn, konden we dus vroegtijdig met de voorbereidingen beginnen en in de scheepsbouwloods zijn reeds verscheidene onderdelen in bewerking genomen of reeds klaar gemaakt.

Vermeldenswaard is nog, dat de zeesleepboot „Thames” reeds vanuit Brazilië onderweg is met het overgebleven 65 meter lange achterschip en deze maand nog in Rotterdam wordt verwacht, waarna het op onze dwarshelling zal gaan.

Het belooft een interessant werk te worden.

Het Sinterklaasfeestje

„De Magneet” te IJsselmonde oefende op 1 december weer haar aantrekkingskracht uit op ca. 250 kinderen, die verlangend naar die bewuste zaterdagmiddag hadden uitgezien.

En het werd een beste middag, die in organisatorisch opzicht aan alle eisen voldeed. Van de komst van de Heilige Man werd een hoogtepunt gemaakt en men had voor hem in het programma de plaats ingeruimd, die een man met zulke karaktereigenschappen rechtens toekomt.

Waardig schreed de Sint onder de jubelende klanken van „Zie ginds komt de stoomboot” het eivolle zaaltje binnen en begon zijn serie vermaningen uit te delen aan kinderen, wier ouders dankbaar van deze gelegenheid gebruik maakten om hun kroost in de toekomst meer boterhammen te laten eten, hetzij minder lelijke woorden te laten zeggen of het onderhoud van hun gebit in beter banen te leiden. Ook de pianist werd door de Sint ter verantwoording geroepen, maar het liep met een sissers, c.q. „Zie de maan schijnt door de bomen” af, een lied, dat hij moest zingen, nadat hij het van te voren reeds enkele tientallen malen had gespeeld, zulks bij gebrek aan repertoirekeuze (zowel zijn spel als zijn zang waren overigens prima — Red.).

Zwarte Piet was, in verband met het door de Sint verfoeide zondagrijverbod, abusievelijk iets te vroeg gearriveerd dank zij zijn kennis van de terreinomstandigheden. Naar wij uit betrouwbare bron vernamen lag hij namelijk tijdelijk in de kost bij een zekere Hagendijk, vooraan de Koninginneweg, dus vlak bij De Magneet.

Ook het voorprogramma was goed verzorgd. Een mijnheer, luisterend naar de roepnaam Kiki, tekende snel, goochelde prima, sprak prachtig buik, maar had ontegenzeggelijk een iets te grote bril op, vond ik, maar dat kan gebrek aan goede smaak zijn van Uw verslaggever. Voorts sprak Kiki veel woorden verkeerd uit tot groot leedvermaak van de kinderschare en zulks met een stemvolume, dat deed denken aan een vol stadion, terwijl Lenstra scoort. De microfoon kreeg het zwaar te verduren, doch doorstond alle aanvallen, zij het onder hevig gekreun. De resterende tijd voor de pauze werd gevuld met enige tekenfilms, waarvan de jeugd blijkbaar nooit genoeg kan krijgen. De chocolademelk scheen, afgaande op de slurpgeluiden, zeer goed te zijn en na afloop kregen alle zoete kindertjes (en hoe 't mogelijk is, weet ik niet, maar er waren geen stoute bij) een zak met snoepgoed en een bij de leeftijd passend stuk speelgoed.

De dames en heren, die zich voor dit prima feestje opofferingen hebben getroost, zeggen we hierbij namens de kinderen hartelijk dank en bovendien een pluim op hunlieders hoeden voor de wijze, waarop ze dat deden. Zelfs het vervoer, dat stoute zorgenkindje, was tot in de perfectie geregeld.

Onder de aanwezigen zagen wij ook de heer Joh. Boele, die nu eens niet als Directielid, maar gewoon zoals ieder van ons met zijn kinderen naar de goede Sint kwam kijken.

Uitreiking vererende getuigschriften

Zij die in aanmerking wensen te komen voor een vererend getuigschrift van de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel en voor 1 mei 1957 — 25, 30, 40 of 50 dienstjaren hebben, kunnen zich tot 1 maart 1957 opgeven bij afd. Personeelszaken.

Van de Toneelvereniging

Tot onze grote verbazing kwam men aan een onzer spelers een paar weken geleden vragen, hoe hij er over dacht om eens een toneelvereniging op te richten. Deze verbazing was echter zeer snel verdwenen, toen wij ons realiseerden, dat het al ruim een jaar geleden is, dat wij voor de personeelsleden een uitvoering gaven. Diegenen, die dus in deze schijnbare rustperiode in dienst zijn getreden bij de N.V. Boele weten blijkbaar niets van het bestaan van een toneelafdeling der personeelsvereniging af.

Schijnbare rustperiode staat er in de vorige zin, hetgeen erop zou duiden, dat er wel gespeeld is. Nu die verzekering kunnen wij U geven. Voor de voetbaleftallen, aangesloten bij de zomeravondbedrijfscompetitie, speelden wij: „'t Is maar een gave”.

Ditzelfde stuk brachten wij in Sliedrecht voor de buurtvereniging „WIJK D” met zeer veel succes, ondanks de vele moeilijkheden die zich voordeden in verband met de verbouwing van het Thaliatheater. Eveneens werd dit blijspel met succes voor de IJscub te Werkendam opgevoerd. Daar wij de pont terug niet meer konden halen, bezorgde ons deze opvoering een koude nachtelijke rit over de Moerdijkbrug, die wij omstreeks 02.15 uur passeerden.

Zo ziet U, dat niet geschroomd wordt om ook elders te spelen, wanneer dit dichterbij huis niet mogelijk is. Gaarne wilde ik nog aantippen, dat de toneelvereniging niet alleen leden aanneemt, die op het kantoor „zitten” of baas zijn, doch dat iedereen welkom is. En hierbij moeten wij een dringend beroep doen op de dames. Is het niet heel erg, dat er in onze groep zegge en schrijve één dame van ons eigen personeel meespeelt? Kom, kom, dames, allen zo bleu of bang het niet te kunnen? Nog even en wij zullen genoodzaakt zijn stukken met enkel herenbezetting te nemen. Dames en heren, neemt snel een besluit en laat 1957 niet een jaar zijn van tobben door een gebrek aan damesleden. Waar U zich kunt melden? Bij de heer J. de Kok, bedrijfskantoor machinefabriek.

HET BESTUUR

Verslag vergadering Ideeëncommissie 30 nov. 1956

Idee No. 227. Anoniem No. 24583. Voorstel om van uitsparingen wasjes te maken ter besparing van materiaal. Hiervoor worden grotere afvalstrippen gebruikt, welke gemakkelijker geponst en geknipt kunnen worden. Daar inzender gedacht heeft aan besparing van materiaal wordt een aanmoedigingspremie van f 2,50 toegekend.

Idee No. 228. Voorgesteld wordt om in de nieuwe lasloods een magneet ter beschikking te stellen om kleine gereedschappen, welke door de spleten gevallen zijn, er met een magneet uit te halen. Idee is niet nieuw; werd reeds toegepast bij het stellen van de vloer. Aanmoedigingspremie van f 2,50.

Idee No. 229. Anoniem No. 24684. De inzender van dit voorstel formulier wordt verzocht nadere inlichtingen te geven.

Idee No. 230. De stellingjukken te veranderen. Dit mag niet worden toegepast ingevolge de Veiligheidswet. Aanmoedigingspremie f 2,50.

Idee No. 231. Anoniem No. 24571. Voorgesteld wordt om bij het plaatsen van brandslangenkasten de beugels met een mal van achterkant kast aan boord te bevestigen. Dit idee is goed en betekent een verbeterde werkmethode, welke zal worden toegepast. Beloning f 25,—.

Idee No. 232. Anoniem No. 24674. Inzender wil in het stellinghek bij het voorschip een wegneembaar gedeelte maken. Dit is reeds meerdere malen voorgesteld maar is niet uitvoerbaar, aangezien het juk te slap wordt.

Idee No. 233. Tijdbesparing bij het draaien van zuigerveren. Dit idee is prima uitgewerkt en wordt beloond met f 50,—.

Idee No. 234. Voorgesteld wordt een schijnwerper te plaatsen aan de Unimog. Dit voorstel zal worden uitgevoerd. Beloning f 5,—.

Idee No. 235. Voorgesteld wordt een werkput te maken tussen de rails voor reparatie aan stoomkranen. Dit idee is reeds vroeger ingediend maar de nadelen zijn groter dan de voordelen. Geen beloning kan worden toegekend.

Idee No. 236. Bij stoomkraan 5 de oliesmering te vervangen door vetsmering. Dit is toegepast en werkt goed. Beloning f 10,—.

Idee No. 237. Voorstel om de kolommen in de lasloods waar de gasleiding, de luchtleiding en schakelkasten aangesloten zijn te nummeren en bij storingen het

nummer te vermelden. Dit idee is goed en zal waar mogelijk worden uitgevoerd. Beloning f 10,—.

Idee No. 238. Voorgesteld wordt om twee pasringen te plaatsen aan de verbindingsstukken van snijbranders. Wordt reeds toegepast. Beloning f 5,—.

Idee No. 239. Voorstel om bij het plaatsen van fornuizen enz. welke geplaatst worden op tegels in kombuizen, voetstukken te maken van \pm 50 cm hoog, in plaats van het ophangen met takels. Deze werkmethodeverbetering wordt beloond met f 25,—.

Idee No. 240. Anoniem No. 24690. Voorgesteld wordt een afferstafeltje te maken voor het controleren van brandstofplunjers. Dit is geen nieuw idee maar een kopie van bestaand brandstofblok. Wanneer men meer met verstuivers en brandstofpompen werkt, zal men zelf daarvoor de geschikte gereedschappen maken. Aanmoedigingspremie van f 2,50.

Idee No. 241. Anoniem No. 24581. Voorgesteld wordt een weegschaal aan te schaffen om het juiste gewicht van witmetaal te bepalen. Hierdoor is het opmeten vóór en na het opgieten niet meer nodig. Beloning f 5,—.

Idee No. 242. Het maken van een slijpkop voor het machinaal achterslijpen van souverainboren en fraisen voor de houtbewerking. Dit is één van de beste ideeën. Beloning f 250,—.

Idee No. 243. Een verstelbare matrijs voor het smeden van pijpbeugels e.d., waarvoor voorheen vaste matrijsen werden gebruikt. Beloning f 5,—.

Op 31 december 1956 namen wij afscheid van J. D. Peeman, machinaal houtbewerker, A. de Jong, houten scheepmaker; W. van Gent, smid; A. van Loenen, magazijnmeester in de machinefabriek, en op 5 januari 1957 van E. Reuyl, machinaal ijzerbewerker. Hun gevorderde leeftijd deed hen besluiten nu het beroepsbijltje er bij neer te leggen. Wij wensen hun, in goede gezondheid, nog vele aangename jaren van rust toe.

Op 30 november 1956 overleed D. COULÉ, sjouwer in de timmerloods. Allen die hem gekend hebben zullen deze ijverige en altijd goed-gehumeurde collega in ere en goede herinnering houden.

Vakantiefotowedstrijd 1956

Hierbij beelden wij nog de foto's af, waarmee de heren J. Keukenbring en P. W. Langerak met resp. „De slagader van Rotterdam” en „Ouden van Dagen” de derde en zesde prijs wonnen van onze fotowedstrijd.

De foto van de heer Langerak werd te Hilversum genomen op de reisdag in juni en toont ons onze oud-collega J. Schop en zijn echtgenote, die volijverig bezig zijn prentbriefkaarten te schrijven. De foto werd gemaakt met een box, wel een bewijs, dat er ook met zo'n eenvoudig toestel prima resultaten te bereiken zijn.

Iets over muziekkorpsen

1. De samenstelling van het orkest.

De volksmuziekbeoefening, met name de dilettanten-blaasorkesten, nemen in het culturele leven van ons land een belangrijke plaats in. Naast zang is het wel de meest beoefende tak van kunst en daarom is het misschien wel interessant voor u om eens te bekijken, hoe zo'n orkest is samengesteld en hoe men tracht en getracht heeft om het muzikale peil van de blaasorkesten op te voeren tot de respectabele hoogte, waarop het nu in Nederland staat. We zullen dan tevens zien met welke moeilijkheden de orkesten te kampen hebben om zowel in zakelijk als muzikaal opzicht het hoofd boven water te houden.

Laten we eerst echter het orkest zelf eens onder de loep nemen.

We onderscheiden twee soorten. Ten eerste het orkest, dat uitsluitend uit koperen blaasinstrumenten bestaat en ten tweede het orkest, waarin zowel koperen als houten instrumenten aangewend worden.

Het eerstgenoemde orkest noemt men fanfarekorps, het tweede harmoniekorps.

Wat betekent eigenlijk het woord fanfare? Dit wil zoveel zeggen als het woord signaal. In het leger blaast de trompetter signalen op een signaalhoorn om de manschappen bepaalde orders ter ore te brengen. Bij eerbetoon aan of verwelkoming van hooggeplaatste militairen e.d. werden door een groep trompetters meerstemmig signalen gespeeld, een zg. fanfare.

Omdat bijna alle instrumenten in het fanfarekorps afgeleid zijn van de signaalhoorn, spreekt men van fanfare. Ik zei bijna alle instrumenten, omdat de groep saxophones, die van het fanfare-orkest deel uitmaakt, niet tot de militaire instrumenten behoort. Maar daarover straks.

Op de signaalhoorn kunnen slechts enkele noten gespeeld worden, de zg. natuurtonen. Door latere uitvindingen werd het instrument zodanig omgewerkt, dat ook de tussenliggende tonen door middel van drie op het instrument aangebrachte ventielen, gespeeld konden worden. Gemakshalve zullen we deze instrumenten „ventielinstrumenten” noemen.

Deze groep instrumenten werd in de loop der jaren zodanig uitgebreid en verbeterd, dat een groot gedeelte van het toongebied, van hoge tot lage tonen, hiermee bereikt kon worden.

Hoe kleiner de bouw van het instrument, hoe hoger de toon, die het produceert en omgekeerd geeft een groot blaasinstrument lage tonen.

De groep ventielinstrumenten is weer onder te verdelen in de groepen scherp koper en zacht koper.

De instrumenten van de groep scherp koper geven door hun enge bouw een heldere, enigszins scherpe klank. Hiertoe behoren voor de hogere tonen de pistons en de trompetten, voor de lagere tonen de trombones.

De instrumenten van de groep zacht koper hebben een wijdere bouw en geven daardoor een gedempter geluid. Van hoog tot laag bevat ze de volgende instrumenten:

voor de hoge tonen: bugles.

voor de middentonen: althoorns en corno's.

voor de lage tonen: baritons en tuba's.

voor de zeer lage tonen: bassen.

De groep saxophones, waarover we al spraken, vormen in het fanfare-orkest een belangrijk onderdeel, vooral voor het uitvoeren van passagewerk d.i. fragmenten, waarin tonen snel achter elkaar gespeeld moeten worden. Het instrument werd genoemd naar de uitvinder Adolph Sax en bezit, in tegenstelling tot de ventielinstrumenten, voor elke toon een aparte klep, waardoor de mogelijkheid om snel te spelen veel groter is. Ook deze instrumenten zijn van hoog tot laag, dus ook van klein tot groot vertegenwoordigd. De meest gebruikte saxophones zijn:

Voor hoge tonen de sopraan-saxofoon, voor midden-tonen de alt-saxofoon, voor lage tonen de tenor-sax. en voor zeer lage tonen de bariton- en bassaxofoon. De laatste orkestgroep wordt gevormd door het slagwerk en dient voor ritmische ondersteuning van de uit te voeren werken en voor het bereiken van bepaalde effecten (bijv. roffel, bekkenslag enz.).

Ook de groep slagwerk wordt weer verdeeld in twee soorten nl. het gestemde en het ongestemde slagwerk. Tot het gestemde slagwerk behoren o.a. de pauken, xylofoon, klokkenspel enz. Het ongestemde slagwerk brengt geen tonen, doch alleen ritmisch geluid voort o.a. grote en kleine trom, bekkens, tamboerijn, triangel enz.

In het geheel bezien bestaat het fanfare-orkest dus uit:

- a. groep zacht koper,
- b. groep scherp koper,
- c. groep saxophones,
- d. groep slagwerk.

Het harmonie-orkest bevat nagenoeg alle groepen van het fanfare-orkest, maar de groep a zacht koper voor de hoge tonen is vervangen door de groep hout, hoofdzakelijk de klarinetten. Deze instrumenten, die een grote snelheid mogelijk maken, kunnen veel hogere tonen bereiken dan de bugles in het fanfare-orkest, waardoor de mogelijkheden wat betreft de repertoirekeuze voor een harmonie-orkest heel wat groter zijn. Bovendien bieden de tonkleur van het harmonie-orkest en de klankafwisseling ook groter mogelijkheden, doordat de groep hout nog uitgebreid is met fluit, piccolo en hobo.

De fluit is met zijn fluwelige toon een prachtig onderdeel van het harmonie-orkest. De piccolo is een verkleinde uitgave van de fluit en kan de hoogste tonen bereiken (wie kent niet de piccolo-solo uit de mars Sterren en Strepen?).

De hobo heeft een eigenaardige, weemoedige toon en wordt door de componisten veelal aangewend om een apart geluidseffect te bereiken in melodieuze fragmenten.

De groep scherp koper is in zijn geheel, de groep saxophones bijna geheel in het harmonie-orkest opgenomen. Van de saxophones laat men de sopraan meestal weg, omdat haar geluid zich slecht laat vermengen met dat van de klarinet.

We hebben dus nu het materiaal waarmee gewerkt wordt bekeken. In het volgende Boele-Nieuws zullen we het orkest laten spelen.

J. G. v. B.

De Machinebouw I

In enige van de vorige Boele Nieuws bladen heeft U, geachte lezerschaar, kunnen lezen wat de afd. scheepsbouw zoal aan een schip doet alvorens dit de plas opgaat.

Hoewel dit scheepsbouwtechnische verhaal nog niet uit is (volgens dit ligt de „Straat Lombok” oftewel bouwnummer 961 nog op de helling en in werkelijkheid al verscheidene weken in het water) is het toch geen overtollige weelde te trachten U te vertellen wat het aandeel van de Machine-Fabriek in het algemeen is bij het maken van een schip. Aangezien dat nog niet zo heel weinig is, zullen wij proberen U in enige artikelen duidelijk te maken wat hier gebeurt.

U moet echter niet een verhaal verwachten, geschreven in een „Hemingway Style”, maar dat zult U wel niet verlangen.

Alvorens we tot de details overgaan, laten we eerst eens in gedachten een wandeling door diverse afdelingen maken om U te laten zien wat we onder de naam Machine-Fabriek verstaan (In den vervolge duiden we de Machine-Fabriek met M.F. aan).

Als we in de grote loods komen, zien we links en rechts de diverse werkbanken opgesteld, dit is de bankwerkerij. In diezelfde loods zijn ook ondergebracht de draaierij, metaalgieterij en leerschool.

Op laatstgenoemde afdeling wordt de jongens, die van de Lagere Technische scholen afkomen, de elementaire beginselen bijgebracht van „wat een bankwerker is en wat van hem verlangd wordt”.

Laten we echter niet afdwalen maar doorlopen, dan ziet U tussen de bankwerkerij en de nieuwe loods de afdeling onderhoud, welke zorg draagt voor het in goede staat blijven van de meest mogelijke en onmogelijke machines, gereedschappen en wat dies meer zij.

Daartegenover het gereedschapmagazijn.

De nieuwe loods lopen we even door; deze is doorlopend goed gevuld met diverse onderdelen die we aan boord nodig hebben, zoals pompen, machineonderdelen, en noem maar op.

Dan krijgen we de ketelmakerij, waar ze hun steentje ook bijdragen en als laatste de koperslagerij.

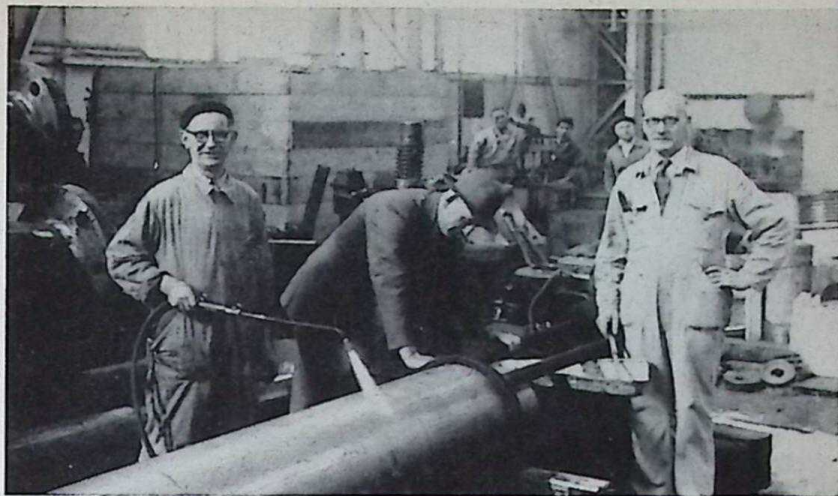
Zo, U heeft gezien wat we voor afdelingen hebben en dus zullen we maar eens in de M.F. gaan kijken, wat daar uitgespookt wordt, want lang voordat er iets van een schip te zien is zijn ze daar al bezig met diverse onderdelen klaar te maken.

Op de grootste draaibank zijn ze bezig met het bewerken van een tussenas (de „Straat Lombok” heeft zo 6 tussenassen, een pasas, een werkschroefas en een reserve schroefas). Die tussenassen zijn zo ongeveer 6½ meter lang en wegen ± 5500 kg per stuk, dus niet bepaald stukjes om met de hand op te nemen. De assen worden meestal voorbereid geleverd, d.w.z. dat ze ongeveer 3 à 4 mm dikker zijn (grof voorgedraaid) en ook iets langer.

Deze 6 tussenassen worden geheel klaar gedraaid, met andere woorden op juiste diameter en lengte, zoals de tekening aangeeft. En als die assen klaar zijn, zien ze er wel een beetje mooier uit dan wanneer ze voorbereid geleverd worden.

Maar dan zijn er ook al een paar uurtjes aan verwerkt, dus dan mag het wat verschil uitmaken, dunkt mij.

Na het draaien van zo'n as gaan we gaten in de flens boren en ruimen, per flens 8 gaten met een diameter van 75 mm. Hiervoor hebben we inmiddels dan een mal gemaakt (welke precies op de flens van de as past) waar dan 8 gaten in gedraaid zijn met dezelfde steekcirkel als die welke in de flens moet komen.

Waarbij dan ook een boorbus en een ruimbus zijn vervaardigd.

Die boorbus gebruiken we om de gaten in te boren. Vandaar het woord boorbus, aardig gevonden, en dan blijft de andere vanzelf over om te ruimen. Nu behoef ik U niet te vertellen waar het woord ruimbus vandaan komt.

De as wordt zuiver opgesteld, de boormal er opgelegd en vastgezet en dan worden de gaten geboord. Zo'n boorbus is een gedraaide en geslepen bus, die ook nog gehard is. De mal blijft precies op de plaats waar we begonnen zijn, want het is zaak dat we niet het minste verschil krijgen.

Vervolgens worden de gaten geruimd en die geruimde gaten maken tenslotte de dienst uit want, als de assen later aan boord opgesteld zijn en ze moeten onderling met elkaar verbonden worden door middel van ruimbouten, dan moeten de bouten er ook in gaan.

Mogen ze in de scheepsbouw met millimeters werken, hierbij gaan onderdelen van millimeters meespreken, daarom, als wij zo eens in de fabriek lopen, horen we wel meerdere malen: Hoeveel tienden, of zelfs wel: hoeveel honderdsten ruimte mag dit of dat hebben.

De woorden tiende en honderdste zijn de onderdelen van de genoemde millimeters.

U heeft wel in de gaten dat er haarzuiver gewerkt moet worden, want het een moet nog nauwkeuriger gebeuren dan het andere.

Intussen echter zult U zich misschien afvragen, ja, allemaal leuk, maar die pasas, wat is dat voor een as? Kijk, een schip wordt zo zuiver mogelijk gebouwd, maar een beetje lengteverschil is nu eenmaal onvermijdelijk en om dat verschil op te heffen, hebben ze een „pasas” uitgevonden. Hierover spreken we later bij de montage aan boord.

Het staat allemaal sneller op papier dan het in werkelijkheid gebeurt, maar dat gaat zo op papier.

Goed, laten we het eens even over de schroefas hebben, want dat is ook een zeer belangrijk stukje materiaal. De „Straat Lombok” nu heeft een schroefas met een bronzen voering, in tegenstelling met andere, bijv. het voorgaande schip had geen voering. Dit houdt verband met het smeersysteem van de koker-schroefas.

De as zelf wordt zover als mogelijk is klaar gedraaid en de buitendiameter wordt op maat gedraaid, zodat dan we later de voering met een perspomp erop kunnen drukken. De voering zelf (voor eventuele lezersessen: een voering is een bus maar dan zonder bodem) wordt inwendig op maat en uitwendig voorgedraaid geleverd.

Nu draait de draaier de as dusdanig dat de voering er met een zekere druk opgeperst kan worden. De

PERSONALIA

In dienst getreden:

- 13 nov. 1956 E. A. Dragstra, h.boorder.
 19 nov. 1956 G. Hempenius, h.ijzerwerker.
 30 nov. 1956 I. Leone, mach. bankw.
 3 dec. 1956 N. Janse, comm. beambte, afd. Ocean.
 10 dec. 1956 L. Remus, ijzerwerker. G. Roosenbrand, boorder.
 12 dec. 1956 J. L. de Waard, elek. lasser
 15 dec. 1956 J. Babas en E. Cseh, transporteurs.
 17 dec. 1956 J. Visser, adm. beambte, bedrijfskantoor scheepsbouw; G. Heesters, klinker; J. ten Have, koker.
 2 jan. 1957 J. A. J. L. Warnas, magazijnmeester machinefabriek; B. Versluis, adm. magazijn assistent; J. Bandsma, mach. ijzerbewerker; J. Bandsma, II, mach. bankwerker; H. J. Langes, hakker, C. v. d. Schans, jongste bediende loonadm.
 3 jan. 1957 J. Nijholt, h.ijzerwerker.

- 5 jan. 1957 G. Rochira, S Quarta, elek. lasser.
 7 jan. 1957 S. de Jonge, h. pijpenmonteur; H. Florijn, h. ketelmaker; J. Kuiper, h. brander; E. Wiersma, nagelheter; H. Doornbos, h. brander; D. Keekstra, induwer.

De dienst hebben verlaten:

- 18 okt. 1956 G. G. Ricci, mach. bankw.
 9 nov. 1956 C. L. Kalis, ijzerwerker.
 10 nov. 1956 J. v. d. Berg, scheepsbeschieter.
 13 nov. 1956 M. J. de Bruyn, beambte afd. Ocean.
 15 nov. 1956 C. Langerak, hellingbediende.
 16 nov. 1956 F. Gerritsen, scheepsbesch.
 17 nov. 1956 G. J. Eggen, h. pijpenmonteur.
 18 dec. 1956 D. Braam, h. ijzerwerker.
 21 dec. 1956 J. Wasia, mach. brander.
 22 dec. 1956 J. Verschoor, mach. bankwerker.

- 28 dec. 1956 R. S. Beerens, elek. lasser.
 4 jan. 1957 A. Wilkes, onderhoudsbankwerker; B. Wösten, h. ijzerwerker (volontair).
 5 jan. 1957 J. W. P. Goudswaard, ketelmaker.

Terug uit militaire dienst:

- 3 dec. 1956 G. T. Harreman, ijzerwerker.
 2 jan. 1957 H. Kats, modelmaker.

Naar militaire dienst:

- 10 nov. 1956 T. v. d. Poel, modelmaker.
 24 nov. 1956 Fr. Niemeijer, elek. lasser.
 28 nov. 1956 W. H. Weeda, scheepsbeschieter.
 30 nov. 1956 J. D. Flentrop, tekenaar afd. mach.bouw. A. Maaskant, beambte afd. Ocean.
 1 dec. 1956 A. M. Jongenotter, mach. bankwerker.
 15 dec. 1956 A. v. d. Spoel, scheepsbeschieter.

Vervolg van pag. 11

binnendiameter van de voering blijft hierbij iets kleiner dan de buitendiameter van de as, een buitengewoon secuur werkje is dat, het stelt dan ook alle eisen aan de meetkunst van een draaier.

Vroeger werden de voeringen warm gestookt en liet men de as erin zakken. Hier spraken we van krimpen. Echter, het is niet voor de eerste keer dat dit „gefikt” werd en het zal ook de laatste keer (hopelijk) niet geweest zijn.

Op de foto kunt U zien dat de bankwerker A. Meerburg Sr. juist bezig is met het oppersen van de voering en aan het gezicht van de hoofdbaas kunt U zien dat het nog naar wens gaat ook.

Na het oppersen gaan we de as geheel draaien, dus ook de buitendiameter van de voering, draad snijden, enz. Het konisch gedeelte van de as, daar waar dus de schroef op komt te zitten, wordt pasgedraaid volgens een speciaal daarvoor gemaakte mal. Deze noemen we de potkaliber.

Een penkaliber hebben we ook intussen klaar gemaakt en deze gaat naar het bedrijf, waar de schroef wordt vervaardigd en wordt gebruikt om het konische gat in de schroef zo zuiver mogelijk te maken, zodat dit correspondeert met het konische gedeelte van de as.

Een spiebaan wordt in de as gefreesd, een spie geschaaft, gaten in de flens en klaar is de as.

Tenminste voor de draaier.

Want nu komt de bankwerker aan bod.

Hij gaat eerst de spie pasmaken in de as. Intussen is de schroef gearriveerd en de schroef moet weer pasgemaakt worden op de as. Dit is een zwaar en toch secuur werk. Het konische gedeelte van de as wordt ingesmeerd met pasmenie en dan: „Passen maar jongens”. Die pasmenie geeft aan waar de as „draagt” oftewel „tekent”. Daar dit een langdurig karweitje is, zou ik zo zeggen, laat ze daar een poosje aan werken dan kunnen wij de volgende maal zien wat er van geworden is.

JUBILEA

Wat zegt het kippenhok?

Hier worden niet bedoeld de onooglijke, van oude stukken hout neergezette krotten, die voor de omgeving zo'n onsmakelijk gezicht zijn. Dergelijke kisthokken steken wel erg af bij de praktische, van smaak getuigende verblijven, die villa's zijn onder de kippenbehuizingen.

Ik bedoel een zeker kippenhok, waarvan U zegt: De man die dit gemaakt heeft kan iets ontwerpen, een miniatuur gebouw, met goede dakconstructies, met zorg getekend en uitgevoerd, een reclame voor de bouwer, een staaltje van vakkennis, kortom: het kippenhok van H. J. van Rietschoten.

H. J. van Rietschoten, die in de maand december van het vorige jaar zijn 50-jarig jubileum op onze werf vierde.

We behoeven voor Hein niet de kronieken van de werf te openen. Wilt U weten wie en wat deze man is? Neem dan een kijkje rond zijn net onderhouden huis en kijk naar zijn liefhebberij..... zijn kippen, naar zijn trots..... het kippenhok.

Zo'n 50 jaar op een zaak, het stemt ons even tot nadenken en zo vanzelf gaan onze gedachten uit naar de jongeren.

Jongens van de opleiding, misschien heb je het wel iets te gemakkelijk, daar alles in het werk is voor de opleiding, de leerschool, enz. om je tot vakman te maken.

Hein heeft het moeilijker gehad. Hij moest net als de kippen hier en daar de goede graantjes zelf uitpikken en van stukjes en beetjes zijn vak opbouwen. Geen opleiding, geen leerschool en toch een vakman bij uitnemendheid, die heeft doorgezet, in eigen kracht en heeft overwonnen.

Vaarom heeft hij overwicht en is hij nog steeds de vraagbaak? Door zijn prima vakkennis. Wie vakkennis heeft staat boven een ander. Zie we dus naar het resultaat van goed vakmanschap! Dan naar de stoere, gezonde figuur van Hein van Rietschoten en zijn kippenhok.

L.